

Styczeń to miesiąc, gdzie ceny towarów i usług konsumpcyjnych wzrosły o 9,2 proc. względem ub.r. W lutym szacowana inflacja obniży się z uwagi na wdrożenie tarcz inflacyjnych. Równolegle bank centralny przeciwdziała zjawisku rosnących cen wprowadzając podwyżki stóp procentowych, ale efekt tych działań będzie widoczny raczej w II połowie roku. Wysoka inflacja będzie utrzymywać się jednak przez cały 2022 r.

Wprowadzone przez rząd tarcze antyinflacyjne polegają na zmniejszeniu stawki podatku VAT na określone kategorie produktów – paliwo, podstawowe produkty spożywcze, gaz, prąd i nawozy. Mają one wspierać mniej zamożne gospodarstwa domowe w obliczu intensywnego wzrostu cen towarów i usług.

Osoby o mniejszych dochodach, które większą część budżetu przeznaczają na produkty podstawowej potrzeby najdotkliwiej odczuwają wzrost inflacji. Dwie największe kategorie wydatków gospodarstw domowych to żywność i napoje bezalkoholowe oraz użytkowanie mieszkania i nośniki energii. Wśród gospodarstw domowych o najniższych dochodach wydatki na żywność stanowią 32 proc. łącznego budżetu, a koszty utrzymania mieszkania – 19 proc. Wśród gospodarstw o najwyższych dochodach te odsetki są znacznie mniejsze – wynoszą odpowiednio 22 proc. i 17 proc. Kolejną co do wielkości kategorią wydatków gospodarstw domowych jest transport – na ten cel nieco większą część budżetu przeznaczają gospodarstwa domowe o wyższych dochodach (9-10 proc.) niż pozostałe (7-9 proc.).

Obniżka cen żywności i rachunków za energię jest istotna dla mniej zamożnych gospodarstw domowych. Zerowa stawka VAT na produkty spożywcze przekłada się na spadek cen żywności. W 2020 r. średnie miesięczne wydatki na żywność wśród 20 proc. najmniej zamożnych gospodarstw domowych wynosiły 270 PLN na osobę. Przy obecnym wzroście cen i braku interwencji rządu wydatki podniosłyby się do około 300 PLN. Szacuje się, że zastosowanie zerowego VAT obniża ten koszt o około 10 PLN w skali miesiąca, co odpowiada 3 proc. wydatków. Średni miesięczny koszt rachunków za energię wśród gospodarstw o najniższych dochodach w 2020 r. wynosił około 100 PLN na osobę. Ze względu na inflację obecnie może to być około 130 PLN. Interwencja rządowa oznacza oszczędność 20 PLN na osobę w skali miesiąca (15 proc. wydatków).

Źródło: PIE